

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Planului de măsuri pentru pregătirea de sezonul de încălzire 2025-2026

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Planului de măsuri pentru pregătirea de sezonul de încălzire 2025-2026 a fost elaborat de către Ministerul Energiei.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii de Guvern este elaborat în temeiul art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și în scopul realizării acțiunii nr. 292 din Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024.

Începând cu anul 2022, pentru a reduce riscurile la adresa securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova și pentru a asigura o mai bună pregătire pentru sezonul de încălzire, Guvernul aprobă anual Planul de măsuri pentru pregătirea de sezonul de încălzire. Prin urmare, în anii precedenți, Guvernul Republicii Moldova a asigurat monitorizarea și punerea în aplicare a mai multor măsuri de pregătire pentru sezonul de încălzire, stabilite prin Hotărârile Guvernului nr. 606/2022, nr. 566/2023 și nr. 677/2024.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Piața europeană și globală a gazelor naturale a suferit un șoc major de aprovizionare în anul 2022: reducerea bruscă de către Rusia a livrării gazelor naturale către Uniunea Europeană (UE) a pus o presiune fără precedent asupra pieței, declanșând o criză globală a gazelor naturale. În ciuda acestor reduceri a volumelor de gaze naturale livrate de Rusia, UE a reușit asigurarea unui nivel al volumelor de gaze naturale stocate în instalațiile de stocare a gazelor naturale cu mult peste mediile istorice. Creșterea semnificativă a nivelului stocurilor de gaze naturale a fost susținută de mai multe măsuri de politici bine adaptate, un flux record de gaze naturale lichefiate (GNL) și o scădere bruscă a consumului de gaze naturale, în special în industriile mari consumatoare de gaze naturale și energie. Criza gazelor naturale a scos în evidență clar că tranziția către energia produsă din surse regenerabile este urgentă și va contribui la creșterea stabilității pe piața globală a resurselor energetice.

Potrivit [Raportului Agenției Internaționale pentru Energie \(AIE\) privind piața gazelor naturale](#), cererea globală de gaze naturale a continuat să crească în sezonul de încălzire 2024-2025, creșterea fiind determinată în principal de țările din Europa și America de Nord. Instalațiile de stocare subterană și mecanismele de rezervă au oferit o flexibilitate esențială sistemului de gaze naturale și au asigurat o aprovizionare stabilă și sigură cu gaze naturale în sezonul de încălzire 2024-2025. În 2025, se preconizează o încetinire a creșterii cererii globale de gaze naturale față de anul precedent, pe fondul condițiilor de piață mai stricte, în timp ce incertitudinile macroeconomice sporite ar putea, de asemenea, să afecteze cererea.

Se estimează că nivelurile scăzute de stocare a gazelor naturale și exporturile reduse de gaze naturale prin conducte din Rusia către Uniunea Europeană vor menține condițiile fundamentale ale pieței. Susținute de necesitățile mai mari de injectare în instalațiile de stocare a gazelor naturale, se preconizează că importurile de GNL ale Europei vor crește în 2025 până aproape de maximele lor istorice. În schimb, se estimează că importurile Chinei de GNL vor scădea din cauza creșterii mai slabe a cererii interne și a concurenței puternice din partea Europei pentru livrările flexibile de GNL.

Principiile de piață mai stricte au exercitat o presiune în creștere asupra prețurilor gazelor naturale pe toate piețele-cheie, în timp ce tensiunile geopolitice au continuat, de asemenea, să alimenteze volatilitatea prețurilor. Creșterea sub medie a producției mondiale de GNL și scăderea exporturilor de gaze naturale prin conducte din Rusia către Uniunea Europeană au menținut oferta la un nivel scăzut și au sporit apelul la mecanismele de stocare a gazelor naturale.

UE planifică să pună capăt dependenței sale de resursele energetice importate din Rusia prin oprirea importului de gaze naturale, produse petroliere și prin eliminarea treptată a energiei nucleare. [Foaia de parcurs REPowerEU, prezentată la 6 mai 2025 de Comisia Europeană](#), pregătește terenul pentru a asigura independența energetică deplină a UE față de Rusia. [Foaia de parcurs stabilește o eliminare treptată a produselor petroliere, gazelor naturale și energiei nucleare rusești de pe piețele UE](#), care va avea loc într-un mod coordonat și sigur, pe măsură ce se va avansa în tranziția energetică a UE. Măsurile au fost concepute pentru a menține securitatea aprovizionării cu energie a UE, limitând în același timp orice impact asupra prețurilor și piețelor.

Începând cu 2025, se preconizează o creștere rapidă a ofertei globale de GNL, în timp ce cererea de gaze naturale se estimează că va scădea la nivel UE. Odată cu punerea integrală în aplicare a cadrului de tranziție energetică și a Planului de acțiune pentru o energie accesibilă, se preconizează că UE va înlocui până la 100 mlrd. m³ de gaze naturale până în 2030, ceea ce înseamnă o scădere a cererii cu 40-50 mlrd. m³ până în 2027.

Similar politicii UE de eliminare treptată a dependenței de importul de resurse energetice din Rusia, Guvernul Republicii Moldova prin Hotărârea nr. 119/2025 a aprobat Planul de măsuri privind consolidarea independenței energetice a Republicii Moldova, care servește drept temei juridic pentru implementarea obiectivului de eliminare completă a dependenței de livrările de resurse energetice din Rusia, atât în sectorul electroenergetic, cât și în sectorul gazelor naturale și al produselor petroliere.

Republica Moldova s-a confruntat cu mai multe provocări critice în sectorul energetic, care au fost accentuate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Creșterea economică a țării nu poate fi atinsă dacă aprovizionarea cu resurse energetice principale este supusă unor întreruperi/limitări permanente și dacă prețurile energiei sunt instabile și inaccesibile. Această instabilitate conduce la înrăutățirea substanțială a climatului investițional și la scăderea încrederii în economia națională, întrucât predictibilitatea este un factor esențial în luarea deciziilor de investiții. Situația privind aprovizionarea cu resurse energetice a Republicii Moldova este marcată de o dependență semnificativă față de importuri, ceea ce o face vulnerabilă la fluctuațiile pieței energetice internaționale și la evenimentele geopolitice din regiune.

Republica Moldova este dependentă practic 100% de importurile de gaze naturale. În același timp, Republica Moldova nu dispune de capacități de stocare a gazelor naturale, acestea fiind posibil a fi stocate în statele vecine sau în alte țări ce dispun de instalații de stocare. Aprovizionarea și infrastructura de gaze naturale din regiunea transnistreană nu se află sub controlul Guvernului Republicii Moldova. Gazele naturale sunt principala resursă utilizată pentru producerea energiei electrice și termice - ceea ce amplifică fluctuația sezonieră a cererii la nivel de țară.

Consumul de gaze naturale în Republica Moldova este caracterizat de o sezonalitate semnificativă, acesta în perioada rece a anului (octombrie-aprilie) fiind de câteva ori mai mare față de cel din perioada de vară (mai – septembrie), aproximativ 85% din consumul de gaze naturale fiind înregistrat în perioada rece a anului.

În perioadele de tranziție toamnă-primăvară, cererea de gaze naturale poate crește brusc sau poate scădea în mod imprevizibil, în funcție de temperatura aerului atmosferic, ceea ce conduce la fluctuații bruște ale consumului pe parcursul lunii.

Prin urmare, mecanismul oportun de echilibrare a consumului de gaze naturale pentru furnizorii de gaze naturale îl constituie dispunerea de cantități de gaze naturale stocate în instalații de stocare din regiune, care ar permite acoperirea vârfurilor de consum prin prelevarea volumelor necesare zilnic.

În contextul tensiunilor crescute din Orientul Mijlociu, instabilității geopolitice în regiune, conflictului din Ucraina și posibilele restricții asupra exporturilor de gaze naturale rusești ce contribuie la o volatilitate ridicată a pieței, strategia de achiziție și gestionare a stocurilor furnizorilor de gaze naturale devine crucială pentru atenuarea impactului creșterilor de preț.

Republica Moldova a transpus Regulamentul (CE) nr. 2022/1032 în ceea ce privește stocarea gazelor naturale prin modificările efectuate la Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale prin Legea nr. 429/2023 pentru modificarea unor acte normative. În [Raportul pentru anul 2024 al Secretariatului Comunității Energetice privind punerea în aplicare a Regulamentului \(UE\) 2022/1032](#), este menționat că, Republica Moldova a transpus cu succes regulamentul în legislația națională și l-a pus în practică prin stocarea gazelor naturale în instalațiile de stocare din țările vecine, oferind astfel un exemplu altor țări care nu dispun de capacități interne de stocare. Totodată, părțile contractante care nu dispun de capacități de stocare au fost îndemnate să urmeze exemplul Republicii Moldova de a-și îndeplini obligațiile de stocare prin intermediul unor acorduri cu țările vecine, vizând cel puțin 15% din cererea lor națională de gaze naturale.

Conform modificărilor efectuate la Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale prin Legea nr. 152/2025 cu privire la modificarea unor acte normative (securitatea aprovizionării cu gaze naturale și alte aspecte ce țin de sectorul gazelor naturale), dispozițiile referitoare la obligația de stocare a gazelor naturale de 15% au fost extinse după 2025 și distribuite între furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale prin mecanisme bazate pe piață. În temeiul art. 108² și art. 108³ din Legea nr. 108/2016 și art. VI alin. (3) din Legea nr. 152/2025, prin Hotărârea ANRE nr. 426/2025 a fost aprobată cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată până la 1 noiembrie 2025, în mărime de 145,37 mil. m³, precum și lista furnizorilor de gaze naturale obligați să instituie stocuri de gaze naturale și cantitățile de gaze naturale individuale care fac obiectul obligației de stocare.

Totodată, urmare a sistării livrărilor de gaze naturale către regiunea transnistreană a Republicii Moldova de către SAP „Gazprom începând cu 1 ianuarie 2025 și ținând cont de faptul că la moment pe teritoriul regiunii transnistrene nu activează operatori de sistem licențiați, întru asigurarea continuității securității aprovizionării cu gaze naturale a regiunii și diminuarea riscurilor de aprovizionare, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale a fost completată cu art. 85¹ care prevede desemnarea de către ANRE a unei entități ce va livra gaze naturale către regiunea transnistreană a Republicii Moldova și urmează să creeze gradual și să mențină stocuri de gaze naturale pentru a asigura acoperirea a cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor casnici și întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale, din regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici.

În scopul promovării dezvoltării în continuare a liberalizării treptate a pieței gazelor naturale și creșterii lichidității acesteia, conform prevederilor Legii nr. 152/2025 cu privire la modificarea unor acte normative, ANRE prin decizia din 18 iulie 2025, a stabilit pragurile de consum pentru identificarea și atribuirea categoriilor de consumatori noncasnici în funcție de consumul de gaze naturale al acestora după cum urmează:

1. consumatori noncasnici mici – până la 10 mii m³/an;
2. consumatori noncasnici mijlocii – de la 10 mii m³/an până la 100 mii m³/an;
3. consumatori noncasnici mari – peste 100 mii m³/an;

Consumatorii noncasnici mari și mijlocii urmează treptat să achiziționeze gaze naturale doar la prețuri negociate pe piață, în conformitate cu calendarul ce urmează a fi stabilit de către ANRE. Doar consumatorii casnici, consumatorii noncasnici mici, precum și întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale vor avea dreptul de a fi aprovizionați cu gaze naturale de către furnizorii cărora le-a fost impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Totodată, având la bază o analiză a pieței cu amănuntul a gazelor naturale, ANRE urmează să stabilească până la 1 octombrie 2025, un calendar privind restricționarea accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), condițiile specifice de furnizare a gazelor naturale către aceste categorii de consumatori finali, precum și obligațiile furnizorilor.

După criza energetică din ultimii ani, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru) și-a majorat semnificativ securitatea energetică, micșorând și dependența sa de o singură sursă de gaze naturale. Deja malul drept al râului Nistru nu mai este dependent de gazele naturale livrate din Rusia.

În timp ce malul drept al râului Nistru și-a asigurat securitatea aprovizionării cu gaze naturale și liberalizarea treptată a pieței, consumatorii din regiunea transnistreană, până la data de 1 ianuarie 2025, erau dependenți de o singură sursă de import – SAP „Gazprom”, care se baza strict pe Contractul privind furnizarea gazelor naturale nr. IGM-07-11 din 29 decembrie 2006 încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”, al cărui termen a fost extins, prin Acordul adițional nr. 19 din octombrie 2021, până la 30 septembrie 2026.

Deși Contractul privind furnizarea gazelor naturale, încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”, este în vigoare până la 30 septembrie 2026, în decembrie 2024 SAP „Gazprom” a informat SA „Moldovagaz” despre decizia de a sista livrarea gazelor naturale către regiunea transnistreană a Republicii Moldova începând cu 1 ianuarie 2025, până la o notificare contrară a SAP „Gazprom” aferentă reluării livrărilor, fără a specifica expres orice intenții de a relua livrările de gaze naturale sau de a rezoluna Contractul respectiv.

Începând cu 1 ianuarie 2025, a fost sistată livrarea gazelor naturale către regiunea transnistreană. În scopul economisirii gazelor naturale acumulate în rețea, furnizorul de gaze naturale din regiunea transnistreană, SRL „Tiraspoltransgaz” a anunțat și a inițiat întreruperea livrărilor de gaze naturale către consumatorii industriali începând cu 28 decembrie 2024, ulterior a fost întreruptă livrarea gazelor naturale către gospodăriile individuale, păstrând furnizarea gazelor naturale către blocurile locative și unele edificii cu caracter social.

În contextul situației critice din regiunea transnistreană a Republicii Moldova, au fost examinate și propuse de către părți mai multe scenarii de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii transnistrene. Datorită intervenției Comisei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (CSE) și suportului Uniunii Europene, au fost diminuate riscurile apariției unei crize umanitare în această regiune.

[La data de 27 ianuarie 2025, UE a anunțat despre oferirea unui pachet de asistență de urgență în valoare de 30 milioane EUR](#)¹ (conform pct. 1.2 din Dispoziția CSE nr. 6 din 31 ianuarie 2025: 20 milioane euro pentru achiziția gazelor naturale în calitate de ajutor umanitar destinat regiunii transnistrene a Republicii Moldova și 10 milioane euro pentru achiziția energiei electrice pentru necesitățile malului drept al râului Nistru), ca un prim pas pentru a sprijini Republica Moldova în soluționarea crizei energetice provocate de SAP „Gazprom”. Prin acest pachet, UE a finanțat achiziționarea și transportul de gaze naturale către regiunea transnistreană a Republicii Moldova, pentru a contribui la restabilirea alimentării cu energie electrică și termică a celor peste 350 000 de locuitori ai regiunii până la 10 februarie 2025.

La data de 4 februarie 2025, Comisia Europeană și Republica Moldova au convenit asupra unei strategii pe doi ani pentru independența și reziliența energetică a Republicii Moldova. Strategia are un dublu obiectiv: detașarea Republicii Moldova de nesiguranța aprovizionării cu gaze naturale din Rusia și integrarea deplină a acesteia pe piața energetică a Uniunii Europene.

În cadrul acestei strategii, suportul financiar pentru Republica Moldova se va ridica la 250 milioane Euro pentru anul 2025, cu condiția realizării anumitor măsuri de aliniere la standardele energetice ale UE, consolidarea infrastructurii și promovarea securității energetice, a eficienței și a progresului în materie

¹ https://enlargement.ec.europa.eu/news/eu-offers-emergency-support-tackle-energy-crisis-moldova-2025-01-27_en

de energie verde, asumate de autoritățile Republicii Moldova prin Scrisoarea de intenție semnată de Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană la data de 4 februarie 2025².

Adițional la acest suport financiar și ca parte a aceleiași strategii, o ofertă de 60 de milioane Euro a fost pusă la dispoziția Guvernului pentru populația din regiunea transnistreană a Republicii Moldova, sub rezerva anumitor condiții. Cu toate acestea, așa-numitele structuri din regiunea transnistreană a Republicii Moldova nu au răspuns la ajutorul oferit de UE, în prezent fiind asigurată livrarea gazelor naturale către regiunea transnistreană prin intermediul companiei MET Gas and Energy Marketing AG, cu condiția respectării prevederilor Dispoziției CSE nr. 8 din 10 februarie 2025, care stabilește că, în vederea asigurării livrării de gaze naturale către regiunea transnistreană a Republicii Moldova ca urmare a stopării livrărilor de către SAP „Gazprom”, prin derogare de la art. 13 alin. (2) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și de la normele privind aprobarea deciziilor de către consiliu și/sau de către adunarea generală a acționarilor, SA „Moldovagaz” poate încheia contracte de vânzare-cumpărare a gazelor naturale pentru a fi livrate către SRL „Tiraspoltransgaz”, cu condiția recepționării plăților în avans pentru gazele naturale și serviciile de transport.

Întru identificarea unui mecanism mai durabil de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii transnistrene a Republicii Moldova, unde activează întreprinderi nelicențiate din sectorul energetic, prin Legea nr. 152/2025 cu privire la modificarea unor acte normative (securitatea aprovizionării cu gaze naturale și alte aspecte ce țin de sectorul gazelor naturale) au fost efectuate modificări la Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, inclusiv prin completarea acesteia cu art. 85¹ care prevede desemnarea de către ANRE a unei entități ce va livra gaze naturale către regiunea transnistreană a Republicii Moldova și urmează să creeze gradual și să mențină stocuri de gaze naturale pentru a asigura acoperirea a cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor casnici și întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale, din regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici.

Având în vedere situația actuală în sectorul gazelor naturale din Republica Moldova, se poate conchide că, în condițiile în care vor fi realizate toate măsurile de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026 enumerate în Plan, nu se estimează înregistrarea unui deficit de gaze naturale pentru consumatorii malului drept al râului Nistru, SA „Energocom” având asigurate capacitățile/instrumentele necesare pentru procurarea, la necesitate, a volumelor suplimentare de gaze naturale din alte surse sau de pe piața spot pentru acoperirea consumului estimat.

Pentru diminuarea riscului iminent de revocare a obligațiilor de serviciu public, impuse SA „Moldovagaz” prin Hotărârile ANRE nr. 487/2019 și nr. 578/2024, în cazul retragerii licenței pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale SA „Moldovagaz”, ca urmare a neîndeplinirii în termen de până la 31 iulie 2025 a procesului de separare a proprietarilor rețelelor de transport al gazelor naturale, în conformitate cu condițiile stipulate la art. 28 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, prin Hotărârea nr. 248 din 23 mai 2025, ANRE a desemnat SA „Energocom” în calitate de furnizor cu obligațiile de serviciu public prevăzute la art. 89 și 90 din Legea nr. 108/2016, titular de licență pentru furnizarea gazelor naturale, căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public în vederea asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale în situație de urgență, în conformitate cu Hotărârile Guvernului nr. 660/2019 și nr. 589/2022. Hotărârea ANRE respectivă intră în vigoare la data revocării obligațiilor de serviciu public prevăzute la art. 89 și 90 din Legea nr. 108/2016, executate de către SA „Moldovagaz” în baza Hotărârilor ANRE nr. 487/2019 și nr. 578/2024.

La data de 4 august 2025, Consiliul de Administrație al ANRE a aprobat Hotărârea nr. 479/2025 prin care a fost retrasă licența Seria AC nr. 001402 din 06.11.2018 eliberată SA „Moldovagaz” pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale. De asemenea, a fost aprobată revocarea obligațiilor de serviciu public impuse SA „Moldovagaz” prin Hotărârile ANRE nr. 487/2019 și nr. 578/2024. Decizia respectivă

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_403

definitivează efortul de mai mulți ani al autorităților din Republica Moldova de a asigura separarea și independența infrastructurii de transport al gazelor naturale.

Totodată, luând în considerare că procedura de încetare a activității furnizorului SA „Moldovagaz” și, respectiv, preluarea de către SA „Energocom” a cca. 800 de mii de consumatori reprezintă o provocare unică de acest fel pentru toate părțile implicate în proces, ANRE a decis ca momentul propriu-zis de schimbare a furnizorilor să se realizeze pe data de 1 septembrie 2025. În acest sens, ANRE a obligat SA „Moldovagaz” și SA „Energocom” să realizeze până la sfârșitul lunii curente toate măsurile organizatorice necesare asigurării continuității efective a obligației de serviciu public stabilite la art. 89 al Legii nr. 108/2016, astfel încât din 1 septembrie 2025 să nu fie afectată în nici un fel furnizarea gazelor naturale către consumatorii finali care urmează a fi preluați de către SA „Energocom”.

În noaptea de 6 august 2025, Federația Rusă a efectuat un atac ținut asupra infrastructurii de gaze naturale din Ucraina, inclusiv asupra stației de comprimare a gazelor naturale ce aparține Operatorului Sistemului de Transport al gazelor naturale (OST) din Ucraina, situată în regiunea Odesa, în apropierea graniței ucraineano-române, localitatea Orlovka. Această stație de comprimare face parte din infrastructura rețelelor de transport al gazelor naturale gestionate de OST din Ucraina și se află pe ruta care leagă terminalele LNG din Grecia de instalațiile de stocare a gazelor naturale din Ucraina, prin intermediul conductei transbalcanice (Punctul de interconectare Isaccea-Orlovka dintre OST din Ucraina și SNTGN „Transgaz” România). Având în vedere că aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor malului drept al Nistrului, precum și a malului stâng, s-a realizat în luna august 2025 prin punctul de interconectare Ungheni, această situație nu a afectat securitatea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din Republica Moldova.

Securitatea aprovizionării cu energie electrică a malului drept al râului Nistru este cea mai vulnerabilă. Comparativ cu situația anului 2022, riscurile sunt crescute din cauza pierderii capacității de generare din Ucraina, care a schimbat situația regională, Ucraina devenind o țară importatoare de energie electrică cu care Republica Moldova trebuie să concureze la importul energiei electrice.

Accesarea surselor (alternative) sigure și competitive pentru achiziționarea energiei electrice la prețuri rezonabile și transportul acesteia către Republica Moldova rămâne o provocare în condițiile în care importurile din Ucraina practic au fost sistate, ca urmare a bombardamentelor rusești asupra infrastructurii sale energetice. Importul de energie electrică din România (OPCOM sau contracte directe cu anumiți producători) nu garantează prețuri accesibile, România fiind la fel un importator de energie electrică în perioada rece a anului. Din cauza capacității insuficiente a interconexiunilor cu sistemul electroenergetic din România există riscuri atât de ordin tehnic, cât și de ordin comercial.

Capacitatea comercială de 2100 MW, care a fost permisă de ENTSO-E în perioada rece a anului pentru importul de energie electrică pentru blocul Ucraina - Republica Moldova (din care doar 315 MW exclusiv pentru Republica Moldova prin intermediul interconexiunii cu sistemul electroenergetic al României), precum și capacitatea comercială actuală din perioada de vară de 1700 MW (din care doar 255 MW exclusiv pentru Republica Moldova), nu garantează asigurarea integrală a importurilor necesare acoperirii integrale din import a consumului de energie electrică al malului drept al râului Nistru, fiind necesare acțiuni privind majorarea la cel puțin 600 MW a capacității comerciale, exclusiv pentru Republica Moldova, pentru a asigura acoperirea cererii de energie electrică în orele de vârf.

De menționat că, în timpul sezonului de încălzire, Republica Moldova are nevoie de importuri de energie electrică de aproximativ 400-450 MW în orele de vârf. Începând cu luna aprilie, necesitatea de import a energiei electrice crește la aproximativ 600 MW în orele de vârf din cauza micșorării semnificative a capacității de producere a energiei electrice a centralelor electrice cu termoficare (CET) ce depinde în mare parte de sarcina termică de consum.

Capacitatea totală instalată a centralelor electrice din surse regenerabile a atins nivelul de 665 MW, însă marea majoritate sunt surse intermitente (fotovoltaice și eoliene). Astfel, singura sursă fiabilă care poate

acoperi integral cererea de energie electrică a Republicii Moldova este energia importată prin intermediul conexiunii transfrontaliere România-Republica Moldova.

Având în vedere riscurile privind asigurarea securității aprovizionării cu energie electrice, ENTSO-E a permis aplicarea unui mecanism de realocare a capacității comerciale neutilizate de Ucraina pentru a fi utilizată la granița România-Republica Moldova, în limita a maxim 21% din capacitatea totală a blocului, ceea ce permite la moment importul suplimentar a până la 350 MW în orele de vârf în special ore de seară.

Astfel, ținând cont de această măsură de realocare și contractele privind furnizarea energiei electrice încheiate cu Ucraina, este posibilă acoperirea consumului intern de energie electrică, inclusiv în orele de vârf. Totodată, în cazul în care furnizorii de energie electrică din Ucraina nu vor avea posibilitate de a furniza energie electrică către Republica Moldova, iar mecanismul de realocare a capacității comerciale neutilizate de Ucraina nu va mai funcționa, capacitatea comercială actuală garantată exclusiv pentru Republica Moldova ar putea să nu fie suficientă, fiind astfel necesar a acoperi consumul total intern al țării în orele de vârf prin intermediul Acordurilor privind achiziționarea energiei electrice de urgență.

Înteruperea furnizării gazelor naturale către regiunea transnistreană a accentuat riscurile privind asigurarea fiabilității sectorului electroenergetic pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Dependenta ridicată de MGRES implică vulnerabilități majore în contextul sistării livrărilor de gaze naturale către centrala electrică începând cu 1 ianuarie 2025. Astfel, în lipsa cantităților de energie electrică achiziționate de la MGRES, aprovizionarea cu energie electrică a Republicii Moldova depinde direct de importurile din zona de ofertare a sistemului sincron al Europei Continentale (ENTSO-E), în special din România.

Un al element de vulnerabilitate este constituit din faptul că linia electrică aeriană (LEA) 400 kV Isaccea-Vulcănești-MGRES traversează atât teritoriul Ucrainei, cât și stația electrică de pe teritoriul MGRES aflate în regiunea transnistreană a Republicii Moldova. Prin urmare, acesta reprezintă un element suplimentar de vulnerabilitate, existând riscul întreruperii fluxului de energie electrică de către MGRES. În cazul în care LEA 400 kV Isaccea-Vulcănești va fi avariata, în special din cauza unor bombardamente, Republica Moldova nu va mai putea importa energie electrică din România, fapt care ar determina un deficit de circa 50% din toată cantitatea necesară în perioada sezonului de încălzire. Astfel, construcția și darea în exploatare a LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău reprezintă o prioritate pentru asigurarea securității energetice a țării, construcția acesteia fiind planificată a fi realizată până la sfârșitul anului 2025.

Întru asigurarea securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova, prin prezenta Hotărâre se propun mai multe măsuri de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul este elaborat în temeiul art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și în scopul realizării acțiunii nr. 292 din Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024.

Scopul principal al proiectului constă în identificarea și realizarea în termeni utili a unor măsuri de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026, în vederea asigurării fiabile cu resurse energetice și servicii comunale a economiei naționale și a populației.

Principalele prevederi ale proiectului de hotărâre sunt:

1. Instituirea Comisiei guvernamentale de coordonare a măsurilor de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026;
2. Analiza situației actuale a sectorului energetic al Republicii Moldova și estimarea necesarului pentru acoperirea consumului de energie electrică și gaze naturale la nivel de țară;

3. Stabilirea măsurilor necesare a fi întreprinse (cu titlu de recomandare) de autorități/entități întru pregătirea pentru sezonul de încălzire 2025-2026 și asigurarea securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în perioada rece;
4. Monitorizarea și elaborarea a două Rapoarte privind progresul înregistrat întru realizarea Planului de măsuri pentru pregătirea de sezonul de încălzire 2025-2026.

Prevederile proiectului urmează a intra în vigoare la momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ținând cont de necesitatea aplicării imediate a măsurilor de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026, prevăzute în Anexa nr. 2 la proiectul hotărârii.

Obiectivele urmărite: asigurarea securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în perioada rece prin stabilirea unor măsuri de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026 și monitorizarea implementării acestora, precum și dispunerea de mecanisme necesare pentru a interveni, la necesitate, în mod prompt pentru prevenirea și contracararea anumitor riscuri.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea alternativă I: A nu face nimic.

Efecte pozitive:

Nu au fost determinate, pentru opțiunea dată.

Efecte negative/riscurile lipsei de intervenție:

- Nu vor fi diminuate riscurile privind asigurarea securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în sezonul de încălzire 2025-2026;
- Guvernul/Ministerul Energiei nu va fi în măsură să asigure o monitorizare eficientă a măsurilor de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026 întreprinse de către părțile responsabile și nu va dispune de mijloacele necesare pentru a interveni în mod prompt pentru prevenirea și contracararea unor eventuale riscuri;
- Nu va fi realizată acțiunea privind elaborarea și aprobarea unui Plan de măsuri pentru pregătirea de sezonul de încălzire 2025-2026, stabilită în Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024;
- În cazul în care se decide de a nu întreprinde măsurile necesare pentru promovarea proiectului de Hotărâre de Guvern, nu va putea fi asigurată o bună organizare a părților responsabile în realizarea măsurilor de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026;
- Nu va fi instituită o Comisie guvernamentală de coordonare a măsurilor de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026 la nivel înalt, care ar putea interveni, la necesitate, întru soluționarea anumitor blocaje la nivel național și regional, ce ar putea pune sub risc securitatea aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului va contribui la creșterea securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în perioada sezonului de încălzire 2025-2026, inclusiv a sectorului public.

Totodată, prin realizarea măsurilor de reducere și eficientizare a consumului de resurse energetice stabilit în Planul de măsuri, s-ar putea contribui la reducerea cheltuielilor sectorului public pentru plata serviciilor de furnizare a gazelor naturale, energiei electrice și energiei termice, precum și reducerii impactului asupra mediului prin reducerea emisiile de gaze cu efect de seră.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Majoritatea măsurilor de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026 prevăzute în proiectul hotărârii de Guvern se regăsesc deja în alte acte normative în vigoare sau nu necesită atragerea unor resurse umane suplimentare pentru realizarea acestora. Odată, cu aprobarea proiectului de hotărâre, Guvernul/Ministerul Energiei va fi în măsură să asigure monitorizarea măsurilor de pregătire pentru sezonul de încălzire

2025-2026 întreprinse de către părțile responsabile și va dispune de mijloacele necesare pentru a interveni în mod prompt pentru prevenirea și contracararea anumitor potențiale riscuri în aprovizionarea cu resurse energetice a Republicii Moldova.

Începând cu anul 2022, pentru a reduce riscurile la adresa securității aprovizionării cu energie a Republicii Moldova și pentru a asigura o mai bună pregătire pentru sezonul de încălzire, Guvernul aprobă anual Planul de măsuri pentru pregătirea de sezonul de încălzire. Prin urmare, în anii precedenți, Guvernul Republicii Moldova a asigurat monitorizarea și punerea în aplicare a mai multor măsuri de pregătire pentru sezonul de încălzire, stabilite prin Hotărârile Guvernului nr. 606/2022, nr. 566/2023 și nr. 677/2024.

Astfel, ținând cont de experiența la implementarea măsurilor de pregătire pentru sezonul de încălzire prevăzute în anii precedenți, nici pentru sezonul de încălzire 2025-2026 nu se estimează necesitatea alocării unor mijloace financiare suplimentare de la bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea proiectului va contribui la creșterea securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în perioada sezonului de încălzire 2025-2026, inclusiv a sectorului privat.

Ținând cont de modificările efectuate prin Legea nr. 152/2025 la Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale prin care se stabilește că nu mai târziu de 1 aprilie 2026 consumatorii noncasnici mari vor fi obligați să procure gaze naturale doar la prețuri negociate de piață, prin una din măsurile incluse în Plan, se recomandă planificarea timpurie de către titularii de licențe pentru furnizarea gazelor naturale și consumatorii noncasnici mari pentru realizarea prevederilor art. 114 alin. (3¹) și (4) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, ce se referă la liberalizarea pieței gazelor naturale și inițierea, după caz, a negocierii contractelor de furnizare a gazelor naturale cu furnizorii de gaze naturale.

4.4. Impactul social

În Republica Moldova numărul consumatorilor finali de gaze naturale depășește 833 mii (consumatori casnici peste 817 mii și consumatori noncasnici - 16 mii) și de energie electrică peste 1329 mii (consumatori casnici peste 1279 mii și consumatori noncasnici - 50 mii). Republica Moldova este dependentă practic 100% de importurile de gaze naturale și doar 20-30% din energia electrică consumată anual este produsă la nivel local. Gazele naturale sunt principala resursă utilizată pentru producerea energiei electrice și termice - ceea ce amplifică fluctuația sezonieră a cererii la nivel de țară. Astfel, orice impact asupra securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova, în special în perioada rece a anului, ar pune o presiune asupra piețelor de energie electrică și gaze naturale și ar putea avea un impact semnificativ asupra economiei țării.

Implementarea proiectului va contribui la creșterea securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în perioada sezonului de încălzire 2025-2026.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prezentul proiect de hotărâre de Guvern nu stabilește prevederi care ar putea avea impact asupra datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prezentul proiect de hotărâre de Guvern nu stabilește prevederi care ar putea influența în mod diferit femeile, bărbații și minoritățile de gen și nu prevede promovarea unor măsuri de discriminare.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul hotărârii de Guvern nu stabilește prevederi care ar putea avea impact asupra mediului, luând în considerare faptul că Republica Moldova nu dispune de capacități de stocare a gazelor naturale, crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale ce fac obiectul obligației de stocare urmează a fi realizată în

țările vecine, din țările părți ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene, ce dispun de instalații de stocare a gazelor naturale.

Totodată, prin realizarea măsurilor de reducere și eficientizare a consumului de resurse energetice stabilit în Planul de măsuri, se va contribui la reducerea impactul asupra mediului prin reducerea emisiile de gaze cu efect de seră.

Alte impacturi și informații relevante nu au fost identificate și analizate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul hotărârii de Guvern respectă prevederile actelor normative naționale și nu intră în contradicție cu prevederile legislației UE.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prin prezentul proiect nu sunt prevăzute măsuri noi întru implementarea actelor legislative ale UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul hotărârii de guvern a fost publicat spre consultări publice, acesta fiind plasat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei, compartimentul „Transparență decizională, consultări publice” și pe portalul guvernamental https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14724.

De asemenea, proiectul Hotărârii de Guvern a fost supus consultărilor publice și avizării de către toate părțile interesate. Nota de fundamentare și Proiectul hotărârii de Guvern a fost expediat spre consultare și avizare către Ministerul Finanțelor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Mediului, Ministerul Sănătății, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Educației și Cercetării, Biroului Politici de Reintegrare, Congresului Autorităților Locale din Republica Moldova, Consiliul Concurenței, Agenția Proprietății Publice, ANRE, Agenția Rezerve Materiale, Agenția „Moldsilva, Centrul Național pentru Energie Durabilă, Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică, Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, Secretariatul Comunității Energetice, titularilor de licențe pentru transportul, distribuția și furnizarea gazelor naturale, energiei electrice și enrgiei termice, AO „Asociația Furnizorilor de Gaze Naturale din Republica Moldova, alții.

Toate obiecțiile și propunerile expediate de către părțile interesate au fost examinate și luate în considerare pentru îmbunătățirea proiectului.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul hotărârii de Guvern a fost supus expertizei anticorupție și expertizei juridice potrivit art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100 cu privire la actele normative.

Prin scrisoarea nr. 06/2/12117 din 16.07.2025, Centrul Național Anticorupție a comunicat că proiectul hotărârii de guvern este un proiect de act normativ exceptat de la expertiza anticorupție, în sensul art. 28 alin. (2) lit. a) din Legea integrității nr. 82/2017, și prin urmare proiectul nu se supune expertizei anticorupție.

Prin scrisoarea nr. 04/2-7438 din 25.07.2025, Ministerul Justiției a prezentat expertiza juridică la proiect. Propunerile formulate de Ministerul Justiției au fost examinate și luate în considerare la îmbunătățirea proiectului, fiind incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea proiectului nu atrage după sine necesitatea modificării sau abrogării a altor acte normative în sensul aducerii acestora în concordanță cu reglementările acestuia.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Scopul principal al proiectului constă în identificarea și realizarea în termeni utili a unor măsuri de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026, în vederea asigurării fiabile cu resurse energetice și servicii comunale a economiei naționale și a populației.

Astfel, măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ sunt stabilite în în Tabelul 5 (*Măsuri de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026*) din Anexa nr. 2 la proiectul hotărârii de Guvern, în care sunt stabilite autoritățile și entitățile responsabile pentru care se recomandă realizarea acestora, precum și termenii de realizare.

Majoritatea măsurilor de pregătire pentru sezonul de încălzire 2025-2026 prevăzute în proiectul hotărârii de Guvern se regăsesc deja în alte acte normative în vigoare sau nu necesită atragerea unor resurse umane suplimentare pentru realizarea acestora.

În conformitate cu pct. 5 din proiectul hotărârii de Guvern, Ministerele, alte autorități administrative centrale și instituțiile publice, în colaborare cu autoritățile publice locale, vor asigura, în limitele competențelor atribuite, realizarea prezentei hotărâri și a Planului de măsuri pentru pregătirea de sezonul de încălzire 2025-2026, și vor prezenta Ministerului Energiei, până la data de 5 septembrie și 5 octombrie 2025, informația despre executarea măsurilor prevăzute în Planul de măsuri.

Ministerul Energiei va prezenta Guvernului, până la data de 15 septembrie și 15 octombrie 2025, două rapoarte privind progresul înregistrat în realizarea Planului de măsuri.

Controlul asupra executării proiectului hotărârii de Guvern este pus în sarcina Ministerului Energiei.

Secretar de Stat

/semnat electronic/

Constantin BOROSAN